

POSZTERSZEKCIÓ MESTERSZAKOS HALLGATÓK ÉS DOKTORANDUSZOK RÉSZÉRE

Közösen teremtsünk reményt és harmóniát megosztott társadalmainkban

Szociális Munka Világnapja, 2026. március 17.

2026. március 17-én 10.00-16.00 óra között, Budapest, XIII. kerület, József Attila Művelődési Központban, majd a Szociális Szakmai Szövetség (3SZ) honlapján publikálva absztraktkötettel.

Jelen absztraktkötetünkben mutatjuk be mindazon mesterszakos diákok és doktoranduszok pályamunkáját, akik részt vettek a Szociális Munka Világnapja alkalmából megrendezésre került poszterszekcióban. Mesterszakos kutatásaikat, diplomamunkájukat, illetve doktori kutatásaikat szociális munka, szociálpolitika, szociálpedagógia, valamint közösségi és civil tanulmányok területén készítik. A témák széles körét fedi le a Világnap, mint:

- társadalmi egyenlőtlenségek és szegénység csökkentése, társadalmi jól-lét ösztönzése
- kutatás szerepe a szociális és gyermekvédelmi területen
- társadalmi innovációk ösztönzése
- etika és érdekvédelem kérdései a hazai szociális munkában
- új utak keresése a hazai és nemzetközi szociális munka praxisában.

Gajdos Adrienn: A részvételi költségvetés, mint közösségfejlesztő eszköz, szociálpolitikai perspektívában

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Szociológia Doktori Iskola

Társadalom- és szociálpolitika doktori program

dekadrienn@student.elte.hu

Témavezető: Dr. Arapovics Mária

A kutatás a civil társadalom megerősödésének és az állampolgári részvétel intézményesítésének jelentőségét vizsgálja a helyi szintű szociálpolitikai beavatkozások kontextusában, különös tekintettel a részvételi költségvetés eszközére. Kiindulópontja, hogy a fenntartható társadalmi megoldások nem kizárólag az állami intézményrendszeren belül születnek, hanem azokban a közösségi terekben is, ahol az állampolgárok kollektív cselekvése, együttműködése és érdekérvényesítése kibontakozhat. A civil társadalom az állam és a gazdaság közötti közvetítő térként hozzájárul a demokratikus tanuláshoz, az elszámoltathatóság erősítéséhez és a közpolitikai döntések társadalmi beágyazottságához.

A rendszerváltást követő közép- és kelet-európai folyamatok rámutattak arra, hogy az intézményi keretek formális kiépítése önmagában nem garantálja a demokratikus működést és a társadalmi kohézió erősödését. A valódi részvétel hiánya gyakran hozzájárult ahhoz, hogy a szociálpolitikai beavatkozások, fejlesztési tervek kevésbé tudtak a helyi szükségletekhez igazodni. E tapasztalatok nyomán különösen felértékelődtek azok a közösségfejlesztési megközelítések, amelyek az aktív állampolgári szerepvállalásra, a társadalmi szolidaritásra és az alulról szerveződő kezdeményezésekre építenek.

A globális társadalmi és gazdasági kihívások – növekvő egyenlőtlenségek, lakhatási problémák, területi leszakadás, a közszolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés – tovább erősítették a döntéshozatal demokratizálásának igényét. Ebben a részvételi költségvetés, mint innovatív közösségfejlesztő eszköz, különös jelentőséggel bír. A módszer eredetileg a brazil Porto Alegre városában jelent meg az 1980-as évek végén, majd nemzetközi mintává vált, és ma már számos európai és hazai településen is alkalmazzák. Lényege, hogy a helyi közösség tagjai közvetlenül részt vehetnek a költségvetési források egy részének elosztásáról szóló döntésekben, javaslatokat fogalmazhatnak meg, majd szavazhatnak a megvalósítandó projektekről, mindezt a helyi önkormányzattal együttműködésben.

A poszter reflektál rá, hogy a részvételi költségvetés miként alkalmazható kifejezetten szociális problémák kezelésére. A vizsgált gyakorlatok alapján a közösségek által priorizált projektek gyakran a hajléktalanság kezelésére, közösségi terek kialakítására, hátrányos helyzetű csoportok támogatására, helyi szociális szolgáltatások fejlesztésére, valamint inkluzív programok megvalósítására irányulnak. A szociálpolitikai perspektívából értelmezett részvételi költségvetés tehát képes lehet a marginalizált csoportok hangjának erősítésére, a források igazságosabb elosztására és a beavatkozások társadalmi legitimitásának növelésére.

A részvételi folyamat azonban nem csupán erőforrás-allokációs mechanizmus, hanem közösségfejlesztési eszköz is: fejleszti a deliberatív készségeket, erősíti a társadalmi tőkét, és hozzájárul a közbizalom növeléséhez. A poszter továbbá emellett is érvel, hogy a közösségfejlesztés módszertana kulcsszerepet játszik abban, hogy a részvételi költségvetés ne pusztán formális konzultáció maradjon, hanem valódi társadalmi bevonódást eredményezzen – ennek érdekében kitér arra is, hogy számos Európában alkalmazott gyakorlat miért volt képtelen elérni az ígért eredményeket.

Összességében a poszter rámutat arra, hogy a civil társadalom megerősítése és az intézményesített állampolgári részvétel a közösségfejlesztés eszköztárával – különösen a részvételi költségvetés alkalmazásán keresztül – hozzájárulhat a helyi szintű szociális problémák kollektív, fenntartható és közösségileg beágyazott kezeléséhez.

Kulcsszavak: állampolgári részvétel, részvételi költségvetés, közösségfejlesztés, társadalmi innováció

Kormányos Klaudia: Hogyan lesz az empowerment valóság? A konverziós feltételek szerepe a képességszemlélet alapján

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika
Doktori Program

Témavezető: Héderné Dr. Berta Edina

kormanjos.klaudia@gmail.com

Absztrakt

Az empowerment a szociális munka meghatározó paradigmája, célja az egyéni és közösségi jóllét erősítése. A jóllét növekedése nem tekinthető az empowerment automatikus következményének, megvalósulása különböző feltételekhez kötött.

Az empowerment folyamata a szociális munkás–kliens–környezet hármasának dinamikus és aktív egységében értelmezhető. A szakirodalom jelentős része részletesen tárgyalja a segítő kompetenciáinak és attitűdjeinek szerepét, valamint a kliens motivációjának jelentőségét, ugyanakkor a szakmai diskurzusokban háttérbe szorul a környezet – különösen az intézményi kontextus – mint az empowerment létrejöttét és hatékonyságát befolyásoló strukturális tényező.

A tanulmány az empowerment és a jólléti változás közötti kapcsolat kevésbé feltárt strukturális feltételezettségére irányul. Strukturális feltételek alatt azokat az intézményi és szervezeti kereteket értem, amelyek lehetővé teszik az egyéni képességek gyakorlati érvényesülését, különösen a döntéshozatalba való bevonás, az információhoz való hozzáférés, a kommunikáció és a részvételi lehetőségek biztosítása révén.

Az elemzés elméleti keretét Amartya Sen képességszemlélete adja, amely a jóllétet, az egyéni tényleges cselekvési lehetőségekben, azaz a képességekben (capabilities), valamint azok megvalósulásában (functionings) ragadja meg, hangsúlyozva a kettő közötti konverziós feltételek és a valódi konverziós tér szerepét.

E megközelítés alapján a megerősödött képességek csak akkor válhatnak tényleges működésmóddá, ha a szervezeti és intézményi konverziós tér biztosítja azok átválthatóságát. A strukturális feltételek hiánya nem feltétlenül akadályozza meg az empowerment kezdeti létrejöttét, azonban korlátozhatja annak stabilizálódását és jólléti hatását. Ilyen esetben az empowerment eredményességének megítélése torzulhat, mivel a konverziós lehetőségek hiánya a korlátok okait az egyén szintjén láttathatja, miközben azok valójában strukturális természetűek.

A képességszemlélet perspektívájából az empowerment akkor válhat társadalmi valósággá, ha az egyéni képességek mögött olyan intézményi konverziós tér áll, amely biztosítja azok megvalósulását.

Az empowerment valósággá válásának feltételei Amartya Sen képességszemlélete tükrében nem pusztán szakmai kérdésként értelmezhetők, hanem intézményi és strukturális dimenzióval is bírnak, ami a szociális munka eredményességének tágabb társadalompolitikai kontextusát is érinti.

Kulcsszavak: empowerment, képességszemlélet, intézményi tényezők, jóllét

Mikula Zsolt –A szociális munka hallgatók motivációs struktúrája Magyarországon: a Multidimenzionális Munkamotivációs Skála (MWMS) előzetes validálása

ELTE Szociológia Doktori Iskola, Társadalom-és szociálpolitika program
mikula@student.elte.hu

Absztrakt

A szociális munka képzésekben tapasztalható hallgatói lemorzsolódás, a pályaelhagyás magas aránya, valamint a szakma alacsony társadalmi presztízse ráirányítja a figyelmet a pályaválasztási és tanulási motivációk mélyebb megértésének szükségességére. A jelen kutatás célja a szociális munka alapképzésben részt vevő hallgatók motivációs struktúrájának feltárása, valamint a Multidimenzionális Munkamotivációs Skála (MWMS) magyar adaptációjának **előzetes pszichometriai validálása** a Self-Determination Theory (SDT) elméleti keretében.

A vizsgálatban N = 939 fő magyarországi szociális munka alapképzésben részt vevő hallgató vett részt több intézményből. Az adatok elemzésére ordinális változókra alkalmazott robusztus diagonális súlyozott legkisebb négyzetes (DWLS) becsléssel végzett konfirmatív faktoranalízist alkalmaztunk. A hatfaktoros modell illeszkedése **elfogadható–jó volt (CFI és TLI > 0,95; RMSEA határérték közeli illeszkedést jelez, SRMR elfogadható)**, ami **előzetes empirikus bizonyítékot nyújt** a skála faktorstruktúrájának **hazai mintán történő alkalmazhatóságára**. Az eredmények azt mutatják, hogy a szociális munka hallgatók körében az autonóm motivációs formák – különösen az identifikált és az intrinzik szabályozás – dominálnak, míg az amotiváció alacsony szinten jelenik meg. Ugyanakkor az autonóm motivációs dimenziók közötti **magas látens korreláció** a konstrukciók elméleti közelségére, valamint a motivációs kontinuum sajátosságaira hívja fel a figyelmet. A kontrollált motivációs formák mérsékeltebb szerepe arra utal, hogy a pályaválasztásban továbbra is jelentős szerepet játszanak az értékalapú és belső indítottságú tényezők.

A kutatás eredményei hozzájárulnak a szociális munka hallgatók motivációs mintázatainak mélyebb megértéséhez, és rámutatnak arra, hogy a képzési és **szakmapolitikai beavatkozások** során kiemelt figyelmet kell fordítani az autonóm motiváció erősítésére és fenntartására. **A keresztmetszeti és önbeszámoló jelleg korlátozza az oksági következtetések levonását**. Az eredmények egy folyamatban lévő validációs vizsgálat **előzetes megállapításait tükrözik**.

Kulcsszavak: szociális munka, motiváció, Self-Determination Theory, MWMS, validáció

Szekeres Alpár: Szerencsejáték-függőség serdülőkorban – Egy rendszerszemléletű iskolai prevenciós program tapasztalatai

ELTE TáTK Szociális munka MA

alparszek@student.elte.hu

Absztrakt

A szerencsejáték-függőség a jóléti államokban nem csupán gazdasági és társadalmi, hanem jelentős egészségügyi és pszichoszociális kihívást is jelent. Nemcsak az érintett egyén pénzügyi és mentális jóllétét veszélyezteti, hanem közvetlen környezetére – különösen a családtagokra – is negatív hatást gyakorol, így a családi rendszerben megjelenő feszültségek, bizalomvesztés és érzelmi megterhelés hosszú távon a serdülők pszichoszociális fejlődését is befolyásolják.

A 2024-es European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) adatai alapján Európa jóléti államaiban a szerencsejátékban való érintettség továbbra is jelentős, különösen a fiúk körében, és az online platformok térnyerése a hagyományos fizikai helyszínekkel szemben növeli a veszélyt. Magyarországra vonatkozóan nincsenek friss országos adatok, ugyanakkor a szakmai tapasztalatok és az iskolai szociális segítő munka alapján a probléma jelenléte növekvő.

Jelen tanulmány egy szakiskolában megvalósított, kilenc alkalomból álló prevenciós beavatkozást mutat be. A program rendszerszemléletű megközelítésben vizsgálta a szerencsejáték-függőség jelenségét, különös tekintettel a serdülők közvetlen környezetére. Az eredmények azt mutatták, hogy a diákok nemcsak kipróbálói, hanem rendszeres használói is a szerencsejáték különböző formáinak, elsősorban az online térben. A vizsgálat rámutatott arra, hogy a családban vagy közeli környezetben jelen lévő szerencsejáték-függőség jelentős pszichoszociális terhet ró a serdülőkre.

A prevenciós program átfogó célja a serdülők attitűdjének tudatos és pozitív irányú formálása volt a szerencsejátékkal és a függőséggel kapcsolatban. Kiemelt hangsúlyt kapott a felelős döntéshozatal támogatása, valamint a kockázatok reális felismerésének elősegítése.

Specifikus célként jelent meg a segítségkérés fontosságának tudatosítása és gyakorlati készségeinek fejlesztése, annak érdekében, hogy a fiatalok szükség esetén merjenek és tudjanak támogatást kérni. További cél volt a szerencsejáték kipróbálásának lehetőség szerinti késleltetése a felnőttkorra, a kockázati tényezők felismerésének erősítése, valamint a problémás viselkedés korai azonosításának elősegítése.

A beavatkozás tapasztalatai megerősítik, hogy a serdülők körében megvalósított, készségfejlesztésre és rendszerszemléletre épülő prevenciós programok meghatározó szerepet töltenek be a szerencsejáték-függőség megelőzésében. Ez különösen aktuális az online tér egyre erőteljesebb térnyerése mellett, amely újabb kockázatokat és könnyebb hozzáférést teremt a fiatalok számára. A tanulmány kiemeli a szociális munkások és pedagógusok felelősségét és kulcsszerepét a probléma korai felismerésében, valamint a megfelelő intervenciók

alkalmazásában. Emellett hangsúlyozza a másodlagos prevenció jelentőségét, amely a serdülők életkori sajátosságaira építve segíti a kockázati tényezők időbeni azonosítását és a problémás viselkedés kialakulásának megelőzését. Összességében elmondható, hogy a szerencsejáték-függőség egyre növekvő társadalmi kihívás, amely sürgős figyelmet és célzott megelőző intézkedéseket igényel, különös tekintettel a fiatalokra, családokra és a szélesebb társadalmi közegre.

Kulcsszavak: szerencsejáték-függőség, serdülők, pszichoszociális hatások, prevenció, online szerencsejáték, családi környezet, társadalmi probléma